Undersøgelse af den nordiske befolknings kendskab og holdning til Nordisk Råd og Nordisk Ministerråd og et særligt forstærket nordisk samarbejde

Oxford Research, oktober 2010

Opsummering

Undersøgelsen af den nordiske befolknings kendskab og holdning til NR/NMR og et særligt forstærket nordisk samarbejde viser overordnet, at respondenterne har en positiv holdning til nordisk politisk samarbejde, og generelt ønsker mere samarbejde mellem de nordiske lande. Derudover er 42 % af respondenterne positivt indstillet over for en fremtidig nordisk forbundsstat.

Hovedparten af respondenterne oplever at det der bliver besluttet og diskuteret i NR/NMR har værdi for de nordiske borgere, og at NR/NMR generelt er medvirkende til at forbedre samarbejdet i Norden. Respondenterne angiver dog kun et begrænset kendskab til det arbejde der foregår i NR/NMR.

Generelt kan undersøgelsens hovedresultater opsummeres i følgende punkter:

Hovedresultater
• 42 % af respondenterne har et positivt syn på en fremtidig nordisk forbundsstat. Det er især mænd og respondenter fra Island og Sverige der er positive om en sådan. • Begrundelserne for en positiv holdning til en forbundsstat er primært, at øge landenes indflydelse internationalt, at landene allerede har fælles kultur og at det vil være medvirkende til at styrke velfærden • Begrundelserne for en negativ holdning til en forbundsstat er primært, at man ikke vil miste den nationale identitet, at man er bange for at miste nærdemokratiet og at der er for store forskelle mellem landene. • Respondenterne er glade for det politiske samarbejde der foregår i Norden, og hovedparten af respondenterne vil gerne have et forstærket samarbejde mellem de nordiske lande. • Respondenterne vurderer i overvejende grad, at det som bliver besluttet og diskuteret i NR/NMR har værdi for den nordiske befolkning, samt at NR/NMR er medvirkende til at forbedre samarbejde i Norden. Det er primært mænd, ældre respondenter (+60 år) og respondenter med længere uddannelser der vurderer dette. • Respondenterne angiver generelt et begrænset kendskab til det arbejde der foregår i NR/NMR.

Resultaterne ovenfor uddybes længere nede i rapporten. Dette gør de dels gennem figurer, der viser undersøgelsens resultater. Derudover nuanceres resultaterne gennem opdelinger på baggrundsvariable, hvor der måtte være forskel på respondenternes holdning.

Indledning

Som oplæg til en drøftelse af ”Forbundsstaten Norden” i Reykjavik d. 1. november 2010 har NMR bedt Oxford Research om at foretage en undersøgelse af den nordiske befolknings kendskab og holdning til NR/NMR og en vurdering af holdningen til en potentiel fremtidig nordisk forbundsstat.

I rapporten præsenteres resultaterne af undersøgelsen. Respondenternes besvarelser af spørgeskemaets syv spørgsmål er opsummeret i en række figurer. Undersøgelsen er baseret på syv spørgsmål som er anført nedenfor:

1. I hvilken grad har du kendskab til det arbejde der foregår i Nordisk Råd / Nordisk Ministerråd?
2. Hvad er din holdning til følgende udsagn:
   ”Det som bliver diskuteret og besluttet i Nordisk Råd / Nordisk Ministerråd har værdi for den nordiske befolkning
3. Hvad er din holdning til følgende udsagn:
   ”Nordisk Råd / Nordisk Ministerråd er medvirkende til at forbedre samarbejdet i Norden”
4. Hvad er dit syn på det politiske samarbejde i Norden?
5. Ønsker du mere eller mindre samarbejde mellem de nordiske lande, eller er det nuværende niveau passende?
6. En ny bog peger på, at en ny nordisk forbundsstat med fælles forfatning, fælles styre og med mere end 25 mio. indbyggere vil blive en vigtig international aktør og udgøre verdens 10. største økonomi.
   Hvad er dit syn på en sådan fremtidig nordisk forbundsstat? *(det vil sige en sammenlægning af de nordiske lande under ét statsoverhoved, fælles nordisk politik på fx udenrigs- og retsområdet og med delvis selvstyre til de enkelte lande)*
7. Hvorfor er din holdning sådan (uddybning af spørgsmål 6)?

Metode

Undersøgelsen er baseret på interview med 1.032 borgere i de fem nordisk lande.

Interview er foretaget via webbaseret spørgeskemaundersøgelse i hhv. Sverige, Norge, Finland og Danmark og som telefoninterview på Island.

I alt er undersøgelsens 1.032 besvarelser fordelt på de fem nordiske lande som følger:

- Sverige: 302 besvarelser
- Danmark: 200 besvarelser
- Norge: 200 besvarelser
- Finland: 201 besvarelser
- Island: 129 besvarelser

Dette er gjort for at få undersøgelsens stikprøve til i så vidt muligt omfang at repræsentere Nordens befolkning fordelt på de fem nordiske lande. Island er bevidst overrepræsenteret, da landet proportionalt ville have en mindre andel af besvarelserne, og således kun i marginal grad ville have indflydelse på undersøgelsens resultater.

Spørgeskemaundersøgelsen er gennemført af analysevirksomheden Norstat i de fem nordiske lande i perioden 22.-27. oktober 2010.

Databehandling

Den kvantitative spørgeskemaundersøgelse har en samlet respondentgruppe på 1.032 respondenter. Størrelsen af respondentgruppen tillader at nedbryde undersøgelsesresultaterne på relevante baggrundsvariable.

Baggrundsvariable til kryds

- Køn
- Alder
- Uddannelse
- Land

Oxford Research 2010

De enkelte spørgsmål fra spørgeskemaundersøgelsen er blevet krydset med relevante baggrundsvariable i statistikprogrammet SPSS. Dette, for at nuancere undersøgelsens resultater yderligere. Som boksen viser, er der lavet kryds med 4 baggrundsvariable. I databehandlingen af de respektive kryds er der foretaget visse ”omkodninger” for at øge overblikket over data, samt finde interessante og potentielle forskelle mellem de enkelte gruppers besvarelser af undersøgelsens spørgsmål. Et stort antal svarkategorier giver relativ få antal respondenter i enkelte svarkategorier. Det minimerer muligheden for statistisk signifikante forskelle grupperne i mellem. De omkodede baggrundsvariable er:

- ”Alder” er omkodet til tre kategorier: ”35 år eller derunder”, ”36-59 år” samt ”60 og derover”.
- ”Uddannelse” angiver højest gennemførte uddannelse og er omkodet fra 6 til 5 kategorier: ”Folkeskoleuddannelse”, ”Ungdomsuddannelse”, ”Kortere videregående uddannelse”, ”Mellemlang videregående uddannelse” og ”Lang videregående uddannelse”.

De enkelte kryds, der er medtaget i nærværende rapport, er statistisk signifikante. Det betyder, at der rent statistisk kan argumenteres for, at forskellen mellem grupperne ikke er et udtryk for en tilfældighed i stikprøven, men en reel forskel mellem gruppernes besvarelser på spørgsmålet. Den statistiske teste er foretaget via en såkaldt Chi^2-test.

Yderligere er der i databehandlingen omkodet i de svarangivelser, hvor det var muligt at angive svarkategorien ”ved ikke”. Disse er udeladt hvis de som svarkategori ikke bidrager med væsentlig viden om det enkelte spørgsmål, men i højere grad kan vise en skæv svarfordeling. Hvor det er vurderet relevant for svarfordelingen på spørgsmålet, er svarkategorien ”ved ikke” dog inkluderet.

Deltagernes kvalitative betragtninger (spørgsmål 7) er behandlet ud fra kriterier om relevans og forklaringskraft i forhold til den kvantitative undersøgelses resultater. Det betyder, at data, der er inkluderet i nærværende undersøgelse, er fokuseret på at årsagsforklare og komme med yderligere anbefalinger af det kvantitative datamateriale. Der er således tale om udvalgte kvalitative data, således at data bidrager med den største forklaringskraft til undersøgelsens resultater.

Karakteristisk af respondenter

Respondenterne i undersøgelsen er karakteriseret ved i bedst muligt omfang at repræsentere den nordiske befolkning fordelt på de fem lande. For undersøgelsens samlede stikprøve med 1.032 nordiske borgere betyder dette at:

- 49 % af respondenterne er mænd, mens 51% er kvinder.
- 24 % af respondenterne er 35 år eller derunder, 40% er mellem 36 og 59 år og 36 % er 60 år eller derover.
- 10 % af respondenternes højeste færdiggjorte uddannelse er folkeskoleuddannelsen, 30 % af respondenternes højest færdiggjorte uddannelse er en ungdomsuddannelse, 13 % af respondenternes højest færdiggjorte uddannelse er en kortere videregående uddannelse, 27 % af respondenternes højest færdiggjorte uddannelse er en mellemlang videregående uddannelse, og 21 % af respondenternes højest færdiggjorte uddannelse er en lang videregående uddannelse.

1.1 Kendskab og holdning til NR/NMR

Figur 1 viser respondenternes kendskab til det arbejder der foregår i NR/NMR.

Figur 1: I hvilken grad har du kendskab til det arbejde der foregår i Nordisk Råd / Nordisk Ministerråd?

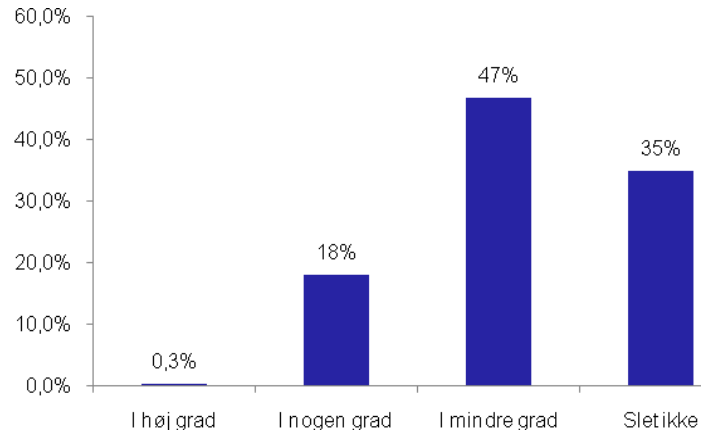

Kilde: Oxford Research 2010, spørgeskemaundersøgelse. n = 1031

Fordelt på baggrundsvariable viser undersøgelsen at der er tendens til at kendskabet til NR/NMR varierer således at:

- Mænd end i højere grad end kvinder har kendskab til det arbejde der foregår i NR/NMR.
- Den ældre respondentgruppe (60+) angiver et større kendskab til det arbejde der foregår i NR/NMR, end yngre respondentgrupper.
- Respondenter med længere uddannelse angiver i højere grad kendskab til det arbejde der foregår i NR/NMR, end respondenter med kortere uddannelse.

Figur 2 viser respondenternes holdning til to udsagn der lyder:

"Det som bliver diskuteret og besluttet i Nordisk Råd / Nordisk Ministerråd har værdi for den nordiske befolkning

"Nordisk Råd / Nordisk Ministerråd er medvirkende til at forbedre samarbejdet i Norden"

Figur 2: Hvad er din holdning til disse udsagn?

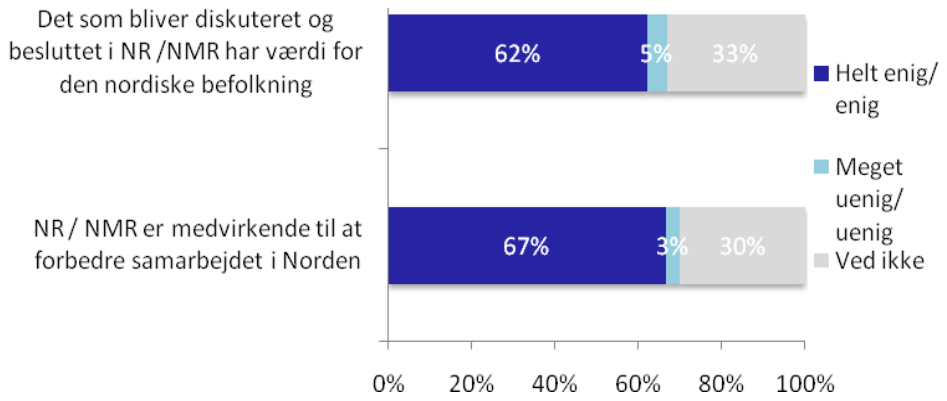

Kilde: Oxford Research 2010, spørgeskemaundersøgelse. n = 1031.

Fordelt på baggrundsvariable viser undersøgelsen, at der er tendens til at respondenternes vurdering af værdien af det der bliver diskuteret og besluttet i NR/NMR, samt NR/NMR's medvirkende til at forbedre samarbejdet i Norden varierer således at:

- Mænd i højere grad end kvinder er enige i de to udsagn, samt at kvinder i højere grad end mænd angiver "ved ikke".
- Den ældre respondentgruppe (60+) angiver større enighed til de to udsagn end yngre respondentgrupper.
- Respondenter med længere uddannelse angiver i højere grad enighed til de to udsagn end respondenter med kortere uddannelse.

Holdning til samarbejde i Norden

Figur 3 viser respondenternes syn på det politiske arbejde som foregår i Norden.

Figur 3: Hvad er dit syn på det politiske samarbejde i Norden?

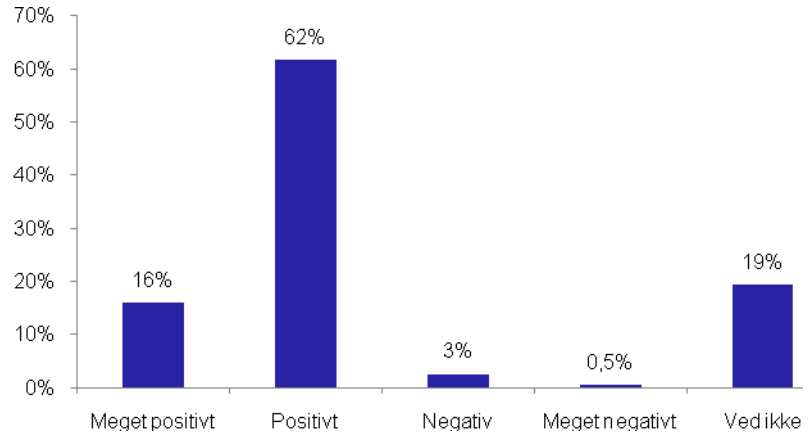

Kilde: Oxford Research 2010, spørgeskemaundersøgelse. n = 1031.

Fordelt på baggrundsvariable viser undersøgelsen, at der er tendens til at respondenternes syn på det politiske samarbejde i Norden varierer således at:

- Den ældre respondentgruppe (60+) angiver i højere grad et positiv svar end yngre respondentgrupper. Samtidig angiver yngre respondentgrupper i højere "ved ikke" end ældre respondentgrupper.
- Respondenter med længere uddannelse angiver i højere grad et positiv svar end respondenter med kortere uddannelse. Respondenter med korte uddannelser svarer i højere grad "ved ikke" end respondenter med længere uddannelse.

Respondenternes ønske om intensiteten af det nordiske samarbejde fremgår af figur 4.

Figur 4: Ønsker du mere eller mindre samarbejde mellem de nordiske lande, eller er det nuværende niveau passende?

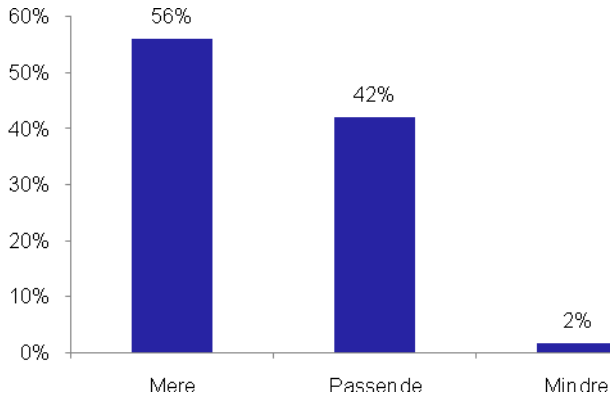

Kilde: Oxford Research 2010, spørgeskemaundersøgelse. n = 1031.

Fordelt på baggrundsvariable viser undersøgelsen, at der er tendens til at respondenternes vurdering af intensiteten i det nordiske samarbejde varierer således at:

- Mænd end i højere grad end kvinder ønsker mere nordisk samarbejde.
- Island i højere grad end de andre nordiske lande ønsker mere nordisk samarbejde.

Holdning til nordisk forbundsstat

Et centralt element i undersøgelsen er respondenternes holdning til en fremtidig nordisk forbundsstat. Respondenternes vurdering af dette fremgår af figur 5.

Figur 5: "En ny bog peger på, at en ny nordisk forbundsstat med fælles forfatning, fælles styre og med mere end 25 mio. indbyggere vil blive en vigtig international aktør og udgøre verdens 10. største økonomi"

Hvad er dit syn på en sådan fremtidig nordisk forbundsstat? (det vil sige en sammenlægning af de nordiske lande under ét statsoverhoved, fælles nordisk politik på fx udenrigs- og retsområdet og med delvis selvstyre til de enkelte lande)

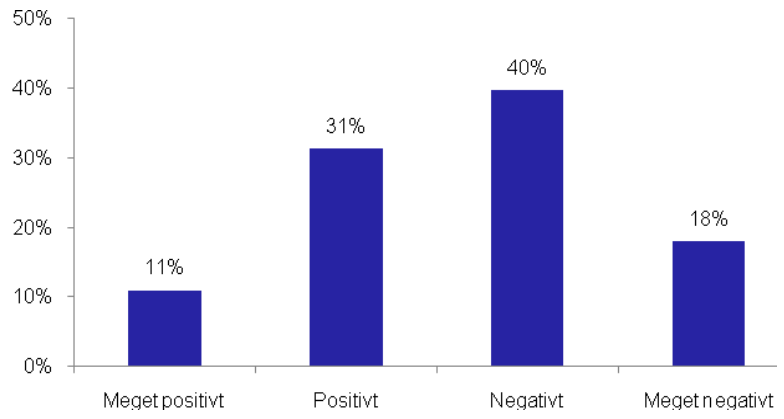

Kilde: Oxford Research 2010, spørgeskemaundersøgelse. n = 1031.

Fordelt på baggrundsvariable viser undersøgelsen, at der er tendens til at respondenternes syn på en fremtidig nordisk forbundsstat varierer således at:

- Mænd end i højere grad end kvinder har et positivt syn på en fremtidig nordisk forbundsstat.
- Island og Sverige i højere grad end de andre nordiske lande har et positivt syn på en fremtidig nordisk forbundsstat.

Respondenterne blev yderligere bedt om at uddybe deres besvarelse omkring deres syn på en eventuel fremtidig nordisk forbundsstat. De tre hyppigst angivne begrundelser for en positiv holdning til en nordisk forbundsstat, og de tre hyppigst angivne begrundelser for en negativ holdning til en ny nordisk forbundsstat fremgår af nedenstående tekstboks.

Begrundelser for positiv og negativ holdning til nordisk forbundsstat

Positive

- Det vil give landene mere indflydelse internationalt
- Der er den samme kultur at bygge på i Norden
- Det vil styrke velfærden

Negative

- Vil ikke miste den nationale identitet
- Bange for at miste nærdemokratiet
- Der er for store forskelle mellem landene